

Spørgeskemaet er dels udleveret fysisk i forbindelse med Døves Kulturuge (her har 46 personer besvaret) og dels er det distribueret via internettet (her har 128 besvaret).

Skemaet har bestået af 13 spørgsmål, hvortil man i relevante spørgsmål har kunnet gradbøje sin holdning.

Man har også kunnet fremkomme med kommentarer til hver enkelt spørgsmål, ligesom man har kunnet komme med generelle eller specifikke kommentarer sidst i spørgeskemaet.

Der er tale om en kvantitativ undersøgelse, men - med det begrænsede antal besvarelser - kan man på ingen måde konkludere noget definitivt. At kunne besvare spørgeskemaet krævede også at man enten fysisk var til stede på Brohusgade under Kulturugen eller at man er fortrolig med nettet.

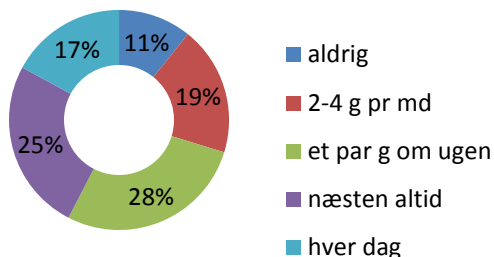
Tegnsprogskanalen bliver set rigtig meget - og med stort udbytte

Det tyder tallene i en netop afholdt undersøgelse i hvert fald på. I forbindelse med Døves Kulturuge og frem til 1. december 2012 har Døvefilm afholdt en brugerundersøgelse om Tegnsprogskanalen. I alt har 174 besvaret de 13 spørgsmål i undersøgelsen.

Når man ser på tallene i besvarelserne, ser det ud til at flertallet af seere er meget tilfredse. Vi vil stadig gerne arbejde på at blive bedre, og her vil vi tage udgangspunkt i mange af de kommentarer, vi har fået i forbindelse med undersøgelsen, og som vi løbende modtager.

I undersøgelsen har vi spurgt: 'Hvor ofte ser du de tolkede nyheder?' og 'Hvorfor ser du/hvorfor ser du ikke de tolkede nyheder?'

Hvor ofte ser du de tolkede nyheder?

To tredjedele af seerne (70 %) har svaret, at de ser de tolkede nyheder enten hver dag/næsten altid/et par gange om ugen. 11 % ser det aldrig og 19 % ser det et par gange om måneden.

De som ikke ser de tolkede nyheder, nævner især at tidspunktet er dårligt pga. spisetid, arbejde og børnepasning. Mange synes, at de får mere ud af at følge med i de almindelige nyhedsprogrammer med tekst på, andre angiver, at de ikke kan se kanalen, og nogle bor sammen med hørende, som ikke kan forstå tegnsprog, og derfor ser de ikke Tegnsprogskanalen.

Døvefilm er uden indflydelse på, hvornår der tolkes og i hvilket omfang, men det er vores indtryk, at genudsendelserne af de tolkede nyheder fra kl. 19.30 og frem, er – især børnefamilier – glade for.

De som ofte ser de tolkede nyheder, angiver at de er glade for muligheden for at følge med i verden og nyhederne på tegnsprog. Mange finder det nemmere og mere afslappende at følge med i tegnsprog, end at læse underteksterne, og en enkelt seer nævner også en mulighed for at få opdateret sit eget tegnsprog med

nye ord og begreber.

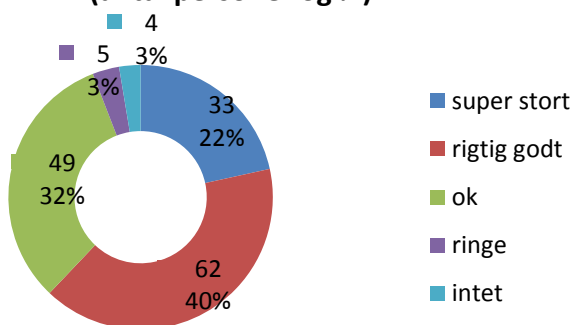
Der er ingen tvivl om, at den store tilfredshed kan ses som en form for taknemmelighed over, at der overhovedet ER livetolkning af nyhedsprogrammer. Vi er dog opmærksomme på, at det fine resultat ikke er ensbetydende med, at tolkningerne ikke kan forbedres. Det vender vi tilbage til.

Over halvdelen af seerne ser én eller flere af de tre nyhedsprogrammer, og ca. en fjerdedel af seerne ser et eller flere af magasinprogrammerne: Deadline kl. 17, Horisont, Kontant, Penge og Bag Borgen.

Vi har også spurgt: 'Hvor stort udbytte har du af de tolkede nyheder?' og 'Hvilke elementer skulle være bedre, for at du kunne få større udbytte af de tolkede nyheder (mere baggrundsviden, mere mimik, mere brug af placering af loci osv.) ?'

Hvor stort udbytte har du af de tolkede nyheder generelt?

(antal personer og %)

Et stort flertal af seerne, er tilfredse (49 %) eller meget tilfredse (33+62 %), mens i alt 8 % er utilfredse.

Af forslag til forbedringer bliver nævnt:

Person/stednavne kunne være teksten, da mange ikke kender tegnene, og/eller mere tydelige tegn eller stavning af nye navne. Nogle gange skygger tolken for undertekster med navne.

Evt. kunne vi lægge nye tegn ud på et web site.

Tolkene skal være bedre til at bruge de samme tegn for et bestemt ord.

Som kommentar til ovennævnte forslag til forbedringer, bør vi nævne at de tolkede nyheder afvikles uden brug af teknikker under selve tolkningen. Den tekniske afvikling af de tolkede nyheder er DR's ansvar, og bemanningen er dermed deres ansvar. Det betyder bl.a. at der ikke er bemanning til at skrive skilte på skærmen. Mange ønsker f.eks. navn på den aktuelle tolk, men det er heller ikke muligt. Døvefilm har ved flere lejligheder gjort opmærksom på ønsket om at få angivet navnet på tolken på skærmen.

Generelt, når tolkene mangler tegn for f.eks. nye begreber, bliver der spurgt internt i tolkegruppen, (hvor der som bekendt også er døde). Der bliver spurgt hos døde kontakter udenfor tolkegruppen, der bliver søgt information på forskellige hjemmesider, hvor der er tilgængelige tegn eller der efterlyses tegn på tolkegruppens Facebook-væg. På den måde håber vi at finde tegn, som er anerkendte og udbredte. Men det er ikke altid muligt at finde udbredte tegn for nye begreber herhjemme, så vi søger indimellem også hjælp i udlandet.

Om sproget i nyhedsprogrammer generelt kan man sige, at langt fra alle hørende forstår hvert enkelt ord, som bliver sagt. Dermed – når der er tale om tolkning af det talte – må vi regne med, at der også vil forekomme tegn som heller ikke forstås af alle døde. Dermed også sagt, at der seere som føler de får et

mindre udbytte af Tegnsprogskanalen, er det ikke med denne undersøgelse, muligt at fastslå om det er indholdet af det, der tales om, som ikke forstås eller om det er tolkens formidling, der er problemet. Talehastigheden i nyhedsprogrammer foregår i dag i så højt et tempo, at der generelt ikke er tid til at gentage, eller gøre noget ekstra ud af f.eks. nye tegn, da tolken ellers vil miste nogle af de næste informationer, og dermed bliver det ikke tolket fyldestgørende.

Der er både ris og ros til tolkene, nogle synes tolkene bruger for meget dansk grammatik og efterlyser dygtigere tolke og flere døve tolke, andre synes, at det ser ud til at de døve tolke får mindre med af sammenhængen. Mange mener, at tolkningen er udmærket. Flere ønsker mere mimik, enkelte ønsker mindre. Nogle mener, at det vil være en fordel, hvis tegnsproget er langsommere og tydeligere, end normalt tegnsprog blandt døve, fordi det vil gøre det nemmere at følge med i nye emner.

Med tegnsprog er der store aldersmæssige og geografiske forskelle på, hvordan og hvornår man bruger specifikke tegn. Det samme gør sig gældende på talt dansk. Når værten i nyhedsprogrammerne vælger at bruge specifikke ord, er det tolkens opgave at vælge tegn, som bedst muligt dækker ordene. Og det er ikke altid de tegn, der benyttes mest naturligt, eller oftest på tegnsprog. Der er stor forskel på formelt og uformelt sprog, og i tv benyttes meget ofte et meget formelt sprog. Dermed er det en udfordring, at finde én fælles sprogkode. Tolkene har - i deres forberedelse - ofte et meget sparsomt materiale. Dvs. at der ikke foreligger f.eks. et manuskript (som der i øvrigt meget ofte gør for værterne i nyhedsprogrammerne). Det betyder, at hvert ord som skal oversættes, er nyt. Og når man som tolk, skal levere tegnene på sekundet, bliver det helt naturligt tolkens eget tegn-beredskab som slår igennem. Det er et element, som der bliver talt om i vore evalueringer med tolkene.

Døvefilm tager specifik kritik af tolkene alvorligt, ligesom vi laver evalueringer af de enkelte tolke. Når det er sagt, så er forskel på seernes holdning til, hvordan den enkelte tolk tolker. Nogle kan have svært ved at aflæse en tolk, som andre ingen problemer har med at aflæse. Der er mange faktorer som spiller ind;

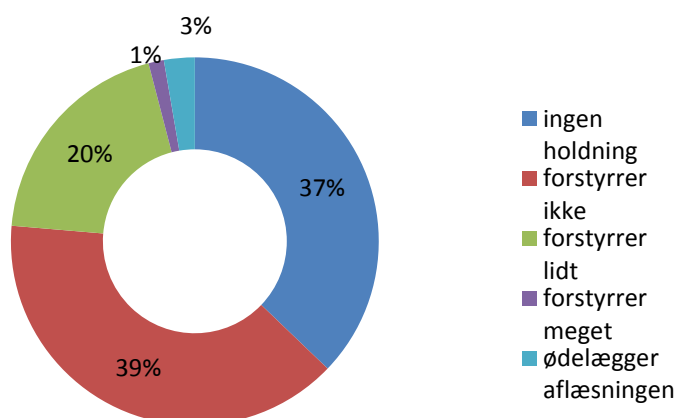
- Alle vore tolke er erfarne og dygtige tolke. Når vi ansætter tolke bliver de blandt andet prøvefilmet for at teste deres evner til at oversætte tv-sprog. At tolke "for åben skærm" og i den hastighed er ikke en drømmeopgave for særligt mange tolke. Døvefilm har de seneste år haft et par ansættelsesrunder, og der har været et meget begrænset ansøgerfelt.
- Tolkene skal have et stort kendskab til danske samfundsforhold, politik og økonomi – og sport. Vi forudsætter at alle tolkene holder sig orienteret i danske samfundsforhold. Se endvidere senere, hvor der vil være kommentarer omkring tolkning af sport.
- En tolkning er principielt at gentage alt, hvad der bliver sagt på dansk. Dermed kan tolken ikke selv vælge at sætte tempoet ned – hastigheden bestemmes af talestrømmen.

Flere seere ønsker mere baggrundsviden, det kunne f.eks. være på web-TV med 5-10 min. opsummering af nyhederne hver dag. Dette ønske kan vi kun tilslutte os, men det ligger udenfor den opgave, vi har for øjeblikket.

En seer foreslår, at tolkene ikke bruger tid på at oversætte, hvis der er undertekster med oversættelse af udenlandsk tale. Døvefilm mener, at de tolkede udsendelser skal kunne ses af alle, også dem som ikke kan følge med i en skreven undertekst.

Vi har spurgt: 'Hvad mener du om tolkenes generelle påklædning?' og 'Hvordan oplever du tv-skærmens placering i forhold til tolkene?'

Hvad mener du om tolkenes generelle påklædning?

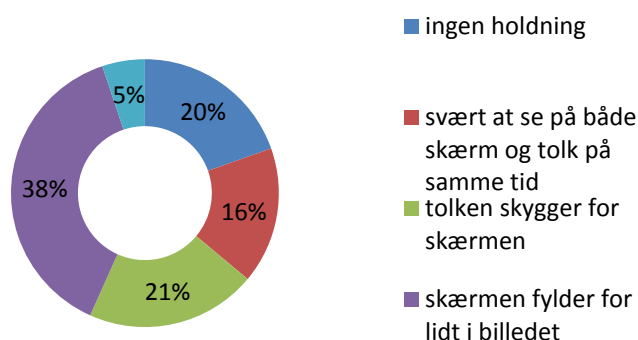
Ca. en fjerdedel af seerne mener, at tolkenes påklædning forstyrrer, mens tre fjerdedele er tilfredse eller ikke har nogen kommentarer.

Nogle seere mener, at baggrunden er for mørk, især hvis tolken også har mørkt tøj på. Bortset fra det, kan vi ikke se ud fra kommentarerne, på hvilken måde seerne finder tolkenes tøj forstyrrende.

Tolkene modtager vejledning i valg af påklædning og generel styling. Tolkene er opmærksomme på at benytte mørke farver. Med i overvejelserne omkring tøjvalg er også at tolkene i deres påklædning skal signalere troværdighed.

Med ca. en fjerdedel af seerne, som er utilfredse, er der god grund til at vi er mere opmærksomme på tolkenes påklædning.

Hvordan oplever du tv-skærmens placering i forhold til tolkene?

Der er mange kommentarer til at tolken fylder for lidt i billedet. Samtidig er det et problem, at tolken er i vejen, hvis der sker ting i billedet, som seerne gerne vil se, f.eks. navne på medvirkende.

Der er et klart dilemma mellem at se hele tv-skærmen og få tolken så stor som muligt i billedet. Men det er et forhold, vi er opmærksomme på, og som vi bestræber os på at gøre bedre.

De tolkede nyheder adskiller sig markant fra f.eks. Tidens Tegn. Det program er forproduceret og vi bruger lang tid på at

justere tolkens størrelse i forhold til billeder, tekst m.v. Det kan man gøre forholdsvis nemt med hjælp fra en computer. I liveprogrammer kan vi ikke bare trykke på en knap og gøre tolken større eller mindre, eller flytte på i forhold til, hvad der sker på skærmen. Og som tidligere nævnt, så sker den tekniske afvikling af de tolkede nyheder uden brug af teknikere. Det gælder derfor om, at have en opstilling som kan dække f.eks.

alle fysiske forskelle på tolkene (der er en højdeforskel på tolkene, på ca. 160 cm for den laveste tolk til 195 cm for den højeste).

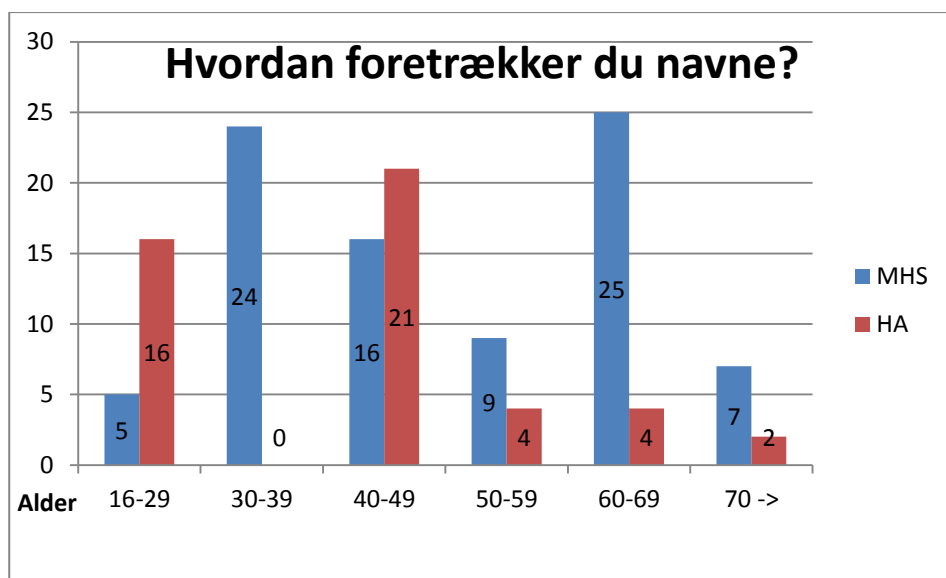
Det er lidt teknisk, men med den nuværende opstilling – hvor tv-skærm og tolk er til stede i samme rum og derfor ikke kan adskilles størrelsesmæssigt - sker der det på højden i billedet, at hvis hele tv-skærmen skal være synlig og man skal sikre sig, at tolken er indenfor billedrammen, og sikre at tolkens tegn ikke falder ud af skærmen, så vil f.eks. benene på tv-skærmen blive synlige for nederen i billedet. Zoomer man ind, så benene på tv-skærmen ikke længere er synlige, er der ikke plads til tolken i billedet. Der skal desuden også være plads i billedet foroven til kanal-navn.

Som det er i dag, står tolken forholdsvis tæt på tv-skærmen (ca. 75 cm foran). Tolkene refererer og peger meget ofte på skærmen. Det oplever de kan være en hjælp til aflæsning/forståelse af det, der bliver snakket om, ligesom det letter tolkningen.

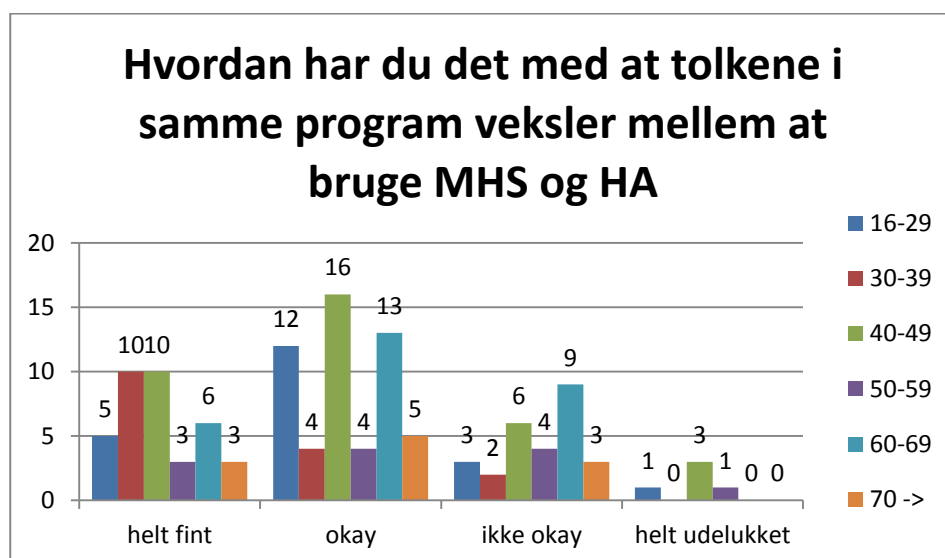
Det er et ganske lille studie, så der er grænser for, hvor langt tilbage kameraet kan komme i forhold til tv-skærmen. I øjeblikket står kameraet så langt tilbage, som det overhovedet kan. Kunne kameraet komme længere tilbage, ville man – ved at rykke tolken bare en anelse frem – opnå at tolken bliver større i billedet og stadig kunne se skærmen.

Vi er i øjeblikket i dialog med DR's teknikere om de tekniske muligheder for at ændre på størrelsesforholdet mellem skærm og tolk. Og vi afventer svar på, at vi kan placere kanalnavnet for nederen i billedet (så det står hen over benene på tv-skærmen). Vi har i øvrigt også bemærket, at billederne på tv-skærmen ikke er skarpe, men det er igen fordi tv-skærm og tolk er til stede i samme rum. Her prioriteres (selvfølgelig) at tolken er skarp.

Til sidst i spørgeskemaet har vi spurgt: 'Hvordan foretrækker du navne?' og 'Hvordan har du det med at tolkene i samme program veksler mellem at bruge MHS og HA?'

Vi har fordelt besvarelsene på aldersgrupper, fordi vi forventede, at det især var ældre seere, som foretrak MHS, men sammenhængen er ikke så éntydig. Der er en overvægt 86 personer, der foretrækker MHS, mens 47 personer foretrækker HA. Én seer nævner, at der burde være mulighed for at svare både/og eller hverken/eller. Det tager vi til os til senere brugerundersøgelser. Flere seere ønsker mere tegnsprog og ikke så meget brug af MHS og HA.

91 seere synes, det er 'okay' eller 'helt fint' at veksle mellem MHS og HA, mens 32 synes det er 'ikke okay' eller 'helt udelukket'.

Nogle seere mener, at nogle af tolkene er for dårlige til især MHS, og de synes ikke det er tydeligt nok at navne f.eks. forkortes til kun det første bogstav.

Dette er endnu et dilemma. Igen, så foregår talestrømmen så hurtigt, at der ikke er tid til at benytte sig af begge dele; både MHS og HA.

Udover de spørgsmål, vi har stillet, er der flere andre kommentarer.

Flere seere antyder at tolkene ved for lidt om sport. Vi er opmærksomme på, at flere af vore tolke har visse udfordringer når det gælder tolkning af sport. Dertil kan siges, at sportskommentatorer og – journalister har en særlig måde at formulere sig på, hvilket betyder hyppig brug af danske vendinger og så er der mange personnavne, klubnavne etc. som kan være en udfordring. Dermed er det ikke en nem opgave. Døvefilm har arbejdet specifikt med viden om sport, og i forbindelse med andre større begivenheder som det danske folketingsvalg eller det amerikanske valg, har vi gennemført kurser for vores tolke, for at klæde dem på med viden om emnet og et relevant ordforråd/tegnforråd.

Generelt vil seerne gerne have flere tolkede udsendelser, også gerne tolkning af direkte udsendelser i stedet for genudsendelser. Der bliver klart udtrykt ønske om, at kunne se aktuelle emner sammen med resten af familien og mens det stadig er aktuelt.

Døvefilm og tolkene på Tegnsprogskanalen er meget interesseret i at gøre det så godt som muligt. Døvefilm har, siden vi startede med at levere tolkeydelser på Tegnsprogskanalen, arbejdet på at gøre det bedre. I 2011 havde vi to eksterne tegnsprogseksperter (en døv og en hørende) til at evaluere hver enkelt tolk og dennes udviklingsområder, og vi har netop nu iværksat en løbende og tilbagevendende evaluering af tolkekvaliteten, og dermed også afsat ressourcer, som vi håber, vil resultere i en højnelse af kvaliteten. Døvefilm indgår gerne i enhver dialog omkring muligheder for forbedringer på Tegnsprogskanalen.

DR vil i løbet af 2013 ligeledes evaluere tolkenes kvalitet.